НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 52-654-04-49
Дата 15.07.2026 г.

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

15 57

ДО
Г-Н КОНСТАНТИН ПРОДАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме предложение за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване на 10.07.2026 г. Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г., № 52-602-01-18, внесен от Министерски съвет на 01.07.2026 г., както следва:

В Преходни и заключителни разпоредби:

В § 6. се правят следните изменения и допълнения:

1. да се създадат нови т. 4 и т. 5:

„4. В чл. 53 се създава нова ал. 6:

„(6) Когато при едно раждане са родени или при едно осиновяване са осиновени две или повече деца, размерът на паричното обезщетение по ал. 1 се увеличава с 50 на сто за второто и всяко следващо дете, за което е налице право на обезщетение по този член.“

„ 5. В чл. 54, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване думите „50 на сто“ се заменят с „80 на сто“.

2. Досегашните т. 4 – 11 стават съответно т. 6 – 13.

Мотиви:

Предложението има за цел да въведе по-справедливо определяне на паричното обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст в случаите на многоплодно раждане или едновременно осиновяване на две или повече деца.

По този начин законът третира еднакво различни по своята икономическа тежест житейски ситуации. При едновременно раждане на две или повече деца разходите за семейството възникват едновременно и в значително по-висок размер, без действащата нормативна уредба да отчита тази особеност.. По този начин не се отчита обективно по-високата финансова и фактическа натовареност на семействата при многоплодно раждане.

При многоплодна бременност пределните разходи за второто и всяко следващо дете не са пропорционално по-ниски. Значителна част от разходите възникват едновременно и не могат да бъдат споделени между децата, тъй като се отнасят до самостоятелни потребности – медицински грижи, хранене, хигиенни материали, транспорт, оборудване и ежедневни грижи. Това се отнася до разходите за храна, лекарства, пелени, облекло, детски легла, столчета за автомобил, колички, медицински грижи и други стоки и услуги, необходими за ежедневното отглеждане на децата.

Предложеното увеличение с 50 на сто за второто и за всяко следващо дете отчита тези допълнителни разходи, без механично да удвоява размера на обезщетението. Така се постига баланс между необходимостта от по-адекватна социална подкрепа и изискването за финансова устойчивост на фонд „Общо заболяване и майчинство“.

Мярката има ограничен и предварително измерим бюджетен ефект, тъй като се отнася до сравнително малък кръг осигурени лица. Същевременно социалният ефект е значителен, защото подкрепата се насочва към семейства, при които разходите за отглеждане на децата нарастват едновременно още от момента на раждането или осиновяването.

Предложението не създава нов самостоятелен вид обезщетение, а въвежда корекция на размера на вече съществуващо осигурително плащане при наличие на обективно различна житейска и социална ситуация. Запазват се условията за придобиване на право на обезщетение, неговият срок и източникът на финансиране.

Очакваните резултати са:

- по-адекватна подкрепа за семействата с близнаци и многоплодни раждания;
- намаляване на риска от бедност и материални лишения;

- по-справедливо разпределение на средствата от общественото осигуряване;
- положителен социален и демографски ефект;
- по-пълно съответствие на осигурителната система с действителните потребности на семействата.

Предложението има ограничено въздействие върху бюджета на държавното обществено осигуряване. Допълнителният разход се определя като произведение между броя на вторите и следващите деца, родени или осиновени едновременно, размера на допълнението (50 на сто от обезщетението по чл. 53 КСО) и периода, за който се изплаща обезщетението. При определения в чл. 12 от законопроекта размер на обезщетението от 398,81 евро, допълнителното плащане възлиза на 199,41 евро месечно за второто и всяко следващо дете. Предложението не нарушава осигурителния принцип, тъй като не създава нов вид осигурително плащане, не променя условията за придобиване на право на обезщетение и не изменя срока за неговото получаване. Единствено се въвежда корекция в размера на вече съществуващото обезщетение при наличие на обективно по-високи разходи за семейството. Мярката е целева и високоефективна от гледна точка на публичните разходи. Тя обхваща ограничен кръг правоимащи лица, но има значителен социален ефект, тъй като компенсира семейства, при които финансовото натоварване е най-високо още от първия ден след раждането. Съотношението между необходимия бюджетен ресурс и очаквания социален ефект е значително по-благоприятно в сравнение с универсалното увеличение на обезщетението за всички правоимащи.

Основен приоритет на държавната политика следва да бъде създаването на ефективни механизми за съчетаване на професионалната реализация с отглеждането на малки деца.

Действащата нормативна уредба предвижда родителят, който прекрати отпуска за отглеждане на дете и се върне на работа преди детето да е навършило две години, да получава 50 на сто от полагащото се обезщетение. Практиката показва, че този размер не създава достатъчен икономически стимул за по-ранно завръщане на пазара на труда.

Предлаганото увеличение на размера на обезщетението до 80 на сто ще насърчи икономическата активност на родителите, ще подпомогне преодоляването на недостига на работна сила и ще улесни работодателите при задържането и възстановяването на квалифицирани кадри.

Мярката има положителен ефект както върху пазара на труда, така и върху социалноосигурителната система, тъй като по-бързото завръщане към заетост води до увеличаване на приходите от осигурителни вноски и

данъчни постъпления, същевременно ограничавайки риска от трайно отпадане от трудовия пазар.

Предложението съответства на европейските политики за повишаване на заетостта, насърчаване на баланса между професионалния и семейния живот и преодоляване на демографските предизвикателства. То представлява инвестиция в човешкия капитал и в дългосрочната конкурентоспособност на българската икономика.

ВНОСИТЕЛИ:

Мехра Д. Михайлова-Копарева
Ахмед Бахри Сабри
Атидже Алиева-Вели
Джевдет Узунов
Левент Али
Надя Петрова
Николай Георгиев Златарев
Калин Стоянов
Джем Яменов
Фатма Ходжа
Сейфи Мехмедали
Халил Кемалов
Тансер Бейти
Иво Дачев
Шенодан Халит
Светослав Апостола
Бахри Бахри

Неждет Шабан